

ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση των αποσπασμάτων «*Catilīna ... vulnerātos esse.*» και «*Nonnulli ...dicerent.*».

Ο Κατιλίνας εκδιώχθηκε από τον Κικέρωνα από τη Ρώμη. Οι σύντροφοί του συνελήφθησαν και στραγγαλίστηκαν στη φυλακή. Ο ίδιος ο Κατιλίνας, με τον στρατό του, νικήθηκε από τον Αντώνιο, τον άλλο ύπατο στη μάχη και φονεύθηκε. Ο Γάιος Σαλλούστιος παραδίδει ότι στην ίδια την τόσο φονική (φονικότατη) μάχη φονεύθηκαν ακόμη πολλοί Ρωμαίοι στρατιώτες και πολλοί (άλλοι) τραυματίστηκαν βαριά.

Υπάρχουν μερικοί σε αυτήν την τάξη (των Συγκλητικών), που (ώστε) είτε αυτά, τα οποία πλησιάζουν απειλητικά, δεν (τα) βλέπουν, είτε αυτά, τα οποία βλέπουν, προσποιούνται (ότι δεν τα βλέπουν). Αυτοί εξέθρεψαν την ελπίδα του Κατιλίνα με επιεικείς αποφάσεις και ενίσχυσαν τη συνωμοσία, που (τη στιγμή που/ ενώ, τη στιγμή που) γεννιόταν, με το να μην πιστεύουν (στην ύπαρξή της). Υπό την επιρροή αυτών ενεργώντας πολλοί, όχι μόνο φαύλοι αλλά και άπειροι, αν τον είχα τιμωρήσει, θα έλεγαν ότι αυτό έγινε σκληρά και τυραννικά.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

B1. α) Σύμφωνα με την περιγραφική διαίρεση να αναφέρετε την οριοθέτηση των εποχών και των περιόδων της ρωμαϊκής λογοτεχνίας. (μονάδες 5)

Σύμφωνα με την περιγραφική διαίρεση η ρωμαϊκή λογοτεχνία διαιρείται σε προκλασική ή αρχαϊκή εποχή (περ.ώς το 100 π.Χ.), κλασική εποχή (περ. ως το θάνατο του Αυγούστου, το 14 μ.Χ.), μετακλασική εποχή (ως τα μέσα του 3ου αι. μ.Χ.) και Ύστερη Αρχαιότητα.

β) Να συμπληρώσετε τα κενά των παρακάτω προτάσεων σύμφωνα με την εισαγωγή του σχολικού σας βιβλίου. (μονάδες 5)

I. Το 240 π.Χ. ο *Λίβιος Ανδρόνικος* οργάνωσε παραστάσεις θεάτρου στη Ρώμη με ελληνικά έργα διασκευασμένα στα Λατινικά.

II. Δίχως την αττική κωμωδία δεν θα υπήρχε *Πλαύτος* ούτε Βεργίλιος χωρίς τον Όμηρο ούτε ο Οράτιος χωρίς τους αρχαϊκούς λυρικούς ή ο *Σενέκας* χωρίς την αττική τραγωδία.

III. Ο *Μάρκος Τύλλιος Κικέρων* ήταν ένας από τους μεγαλύτερους ρήτορες της αρχαιότητας.

IV. Ο *Βάρων* έγραψε πολυάριθμα βιβλία για τη ρωμαϊκή και παγκόσμια ιστορία, τη θρησκεία, τον πολιτισμό κ.ά.

V. Ο Κορνήλιος Νέπωσ εγκαινιάζει στη Ρώμη την ιστορική *βιογραφία*.

B2. Να εντοπίσετε στα παραπάνω αποσπάσματα μία ετυμολογικά συγγενή λέξη της λατινικής για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις: **κρέας, Πυγμαλίωνα, αναπόφευκτος, πρατήριο, αυξομείωση.**

κρέας - carcere, Πυγμαλίωνα - pygma, αναπόφευκτος - fugitivi, πρατήριο - preti, αυξομείωση - auctoritatem.

Γ1α. «*quorum auctoritatem secuti multi, non solum improbi verum etiam imperiti*»: Στο παραπάνω απόσπασμα να εντοπίσετε τρία (3) επίθετα και να τα μεταφέρετε στον ίδιο τύπο, στους άλλους βαθμούς.

multi - plures - plurimi

improbi - improbiores - improbissimi

imperiti - imperitiores - imperitissimi

Γ1β. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

exercitu suo: exercituum meorum

eādem: idem

litteris: litterā

hominem: homo

scelus: scelera

dolore: dolori

hoc ordine: hunc ordinem

Γ2α. “Tu hominem investiga, quaeso, summaque diligentia vel Romam mitte vel Epheso rediens tecum deduc.” Στο παραπάνω απόσπασμα να εντοπίσετε τα τρία (3) ρήματα σε προστακτική έγκλιση και να τα μεταφέρετε στην προστακτική του μέλλοντα, στην ίδια φωνή και στο ίδιο πρόσωπο.

investiga   investigato

mitte   mittito

deduc   deducito

Γ2β. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τα παρακάτω ρήματα (για τους περιφραστικούς τύπους να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο):

expulsus est : expelleret

interfectus est : interfice

tradit : traditu

esse : fore / futurum esse

possit: potueramus

videant: videndo

nascentem : nascentur

confirmaverunt : confirmaturi fueritis

dicerent : dicturis

Δ1α. “Ab Antōnio, altero consule, Catilīna ipse cum exercitu suo, proelio victus, interfectus est.” Να αναγνωρίσετε το είδος της σύνταξης στην παραπάνω περίοδο και να την μετατρέψετε στην αντίθετη σύνταξη.

- *Παθητική σύνταξη*
- *Ενεργητική σύνταξη: Antonius, alter consul, Catilinam ipsum cum exercitu suo, proelio victum, interfecit.*

Δ1β. “Tu hominem investiga.” Να επαναδιατυπώσετε την περίοδο δηλώνοντάς την με απαγόρευση και με τους δύο τρόπους.

- *Noli investigare hominem!*
- *Ne investigaveris hominem!*

Δ2α. “qui spem Catilinae mollibus sententiis aluerunt coniurationemque nascentem non credendo confirmaverunt.” Να συμπύξετε την πρώτη κύρια πρόταση σε μετοχή που να δηλώνει το προτερόχρονο και στη συνέχεια να την εξαρτήσετε από το Sallustius tradit.

- *qui spe Catilinae mollibus sententiis al(i)tā coniurationem nascentem non credendo confirmaverunt*
- *Sallustius tradit eos spe Catilinae mollibus sententiis al(i)ta coniurationem nascentem non credendo confirmavisse.*

Δ2β. “si in hunc animadvertissem, crudeliter et regie id factum esse dicerent.” Να δηλώσετε την υπόθεση, την απόδοση και το είδος του υποθετικού λόγου και στη συνέχεια να τον μετατρέψετε σε υπόθεση ανοιχτή στο παρελθόν.

- *si in hunc animadvertissem, ΥΠΟΘΕΣΗ*

crudeliter et regie id factum esse dicerent. ΑΠΟΔΟΣΗ

ΑΝΤΙΘΕΤΟ ΤΟΥ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΥ ΜΕ ΥΠΟΘΕΣΗ ΣΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ ΚΑΙ ΑΠΟΔΟΣΗ ΣΤΟ ΠΑΡΟΝ

- *Si in hunc animadverti, crudeliter et regie id factum esse dixerunt/-ere.*

Δ2γ. in carcere, consule, eum, tecum, esse, nihili, regie: Να δηλώσετε τον συντακτικό ρόλο των όρων των αποσπασμάτων.

in carcere : εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει στάση σε τόπο στο *strangulāti sunt*.

consule : ομοίπτωτος προσδιορισμός, παράθεση στο *Antōnio*

eum : υποκείμενο του *esse* (ετεροπροσωπία)

tecum : εμπρόθετος προσδιορισμός της συνοδείας στο *deduc*

esse : αντικείμενο του ρήματος *possit* και τελικό απαρέμφατο

nihili : γενική της αξίας (αφηρημένη ηθική αξία) στο *est*

regie : επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου στο απαρέμφατο *factum esse*